

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

7 päivänä joulukuuta 2006 *

Asiassa C-306/05,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Audiencia Provincial de Barcelona (Espanja) on esittänyt 7.6.2005 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 3.8.2005, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE)

vastaan

Rafael Hoteles SA,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Rosas sekä tuomarit A. Borg Barthet, J. Malenovský (esittelevä tuomari), U. Lõhmus ja A. Ó Caoimh,

julkisasiamies: E. Sharpston,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 4.5.2006 pidetyssä istunnossa esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE), edustajinaan abogado R. Gimeno-Bayón Cobos ja abogado P. Hernández Arroyo,
- Rafael Hoteles SA, edustajanaan abogado R. Tornero Moreno,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja J.-C. Niollet,
- Irlannin hallitus, asiamiehenään D. J. O'Hagan, jota avustaa N. Travers, BL,
- Itävallan hallitus, asiamiehenään C. Pesendorfer,
- Puolan hallitus, asiamiehinään K. Murawski, U. Rutkowska ja P. Derwicz,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään J. R. Vidal Puig ja W. Wils,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.7.2006 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY (EYVL L 167, s. 10) 3 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE) ja Rafael Hoteles SA (jäljempänä Rafael) ja joka koskee sitä, että viimeksi mainitun väitetään loukanneen SGAE:n hallinnoimia immateriaalioikeuksia.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Sovellettava kansainvälinen oikeus

- 3 Marrakechissa tehdyn Maailmankauppajärjestön perustamissopimuksen liitteessä 1 C mainittu teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehty sopimus (jäljempänä TRIPS-sopimus) hyväksyttiin Euroopan yhteisön puolesta Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa (1986–1994) laadittujen sopimusten tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa 22.12.1994 tehdyllä neuvoston päätöksellä 94/800/EY (EYVL L 336, s. 1).

- 4 Teollis- ja tekijänoikeuksien kauppaan liittyvistä näkökohdista tehdyn sopimuksen 9 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa:

”Jäsenten tulee saattaa lainsäädäntönsä Bernin yleissopimuksen (1971) 1–21 artiklojen ja sen liitteen mukaiseksi. Jäsenillä ei kuitenkaan ole tämän sopimuksen nojalla tuon yleissopimuksen 6 bis artiklassa tarkoitettuja tai siitä johdettuihin oikeuksiin perustuvia oikeuksia tai velvoitteita.”

- 5 Kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamista koskevan Bernin yleissopimuksen (Pariisin sopimuskirja 24.7.1971), sellaisena kuin se on muutettuna 28.9.1979 (jäljempänä Bernin yleissopimus), 11 artiklassa määrätään seuraavaa:

”1. Näytelmä-, musiikkinäytelmä- ja sävellysteosten tekijöillä on yksinoikeus sallia:

i) teostensa julkinen esittäminen millaisin keinoin tai menetelmin tahansa;

ii) teostensa esityksen saattaminen yleisön saataviin millä tavalla tahansa.

2. Samat oikeudet on näytelmä- ja musiikkinäytelmäteosten tekijöillä teostensa käännöksiin koko sen ajan, jonka heidän oikeutensa alkuperäisteoksiin on voimassa.”

6 Bernin yleissopimuksen 11 bis artiklan 1 kappaleessa määrätään seuraavaa:

”Kirjallisten ja taiteellisten teosten tekijöillä on yksinoikeus sallia:

- i) teostensa yleisradioiminen tai välittäminen yleisölle muulla merkkien, äänien tai kuvien johtimettoman lähettämisen keinolla;
- ii) teoksen yleisradioinnin välittäminen yleisölle johtimitse tai edelleen yleisradioiminen silloin, kun tämä tapahtuu muun kuin alkuperäisen organisaation toimesta;
- iii) teoksen yleisradioinnin välittäminen yleisölle kaiuttimella tai muulla samankaltaisella merkkien, äänen tai kuvien siirtämiseen käytettävällä laitteella.”

7 Maailman henkisen omaisuuden järjestö (WIPO) on tehnyt 20.12.1996 Genevessä WIPO:n esitys- ja äänitesopimuksen ja WIPO:n tekijänoikeussopimuksen. Nämä kaksi sopimusta hyväksyttiin yhteisön puolesta 16.3.2000 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2000/278/EY (EYVL L 89, s. 6).

8 WIPO:n tekijänoikeussopimuksen 8 artiklassa määrätään seuraavaa:

”Kirjallisten ja taiteellisten teosten tekijöillä on, tämän kuitenkin rajoittamatta Bernin yleissopimuksen 11 artiklan 1 kappaleen ii kohdan, 11 bis artiklan 1

kappaleen i ja ii kohdan, 11 ter artiklan 1 kappaleen ii kohdan, 14 artiklan 1 kappaleen ii kohdan sekä 14 bis artiklan 1 kappaleen soveltamista, yksinoikeus sallia teostensa mikä tahansa välittäminen yleisölle johtimitse tai ilman johdinta, mukaan lukien teostensa yleisön saataville saattaminen siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada nämä teokset saatavilleen yksilöllisesti valitsemaansa paikkaan ja valitsemanaan aikana.”

9 Diplomaattikokous antoi 20.12.1996 WIPO:n tekijänoikeussopimusta koskevat julkilausumat.

10 Mainitun sopimuksen 8 artiklaa koskeva julkilausuma on sanamuodoltaan seuraava:

”On selvää, ettei pelkkien välittämisen mahdollistavien tai aikaansaavien fyysisten apuvälineiden toimittaminen itsessään merkitse tässä sopimuksessa tai Bernin yleissopimuksessa tarkoitettua välittämistä. Lisäksi on selvää, ettei mikään 8 artiklassa estä sopimuspuolta soveltamasta 11 bis artiklan 2 kappaletta.”

Yhteisön lainsäädäntö

11 Direktiivin 2001/29 johdanto-osan yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien yhdenmukaistamisen on perustuttava suojan korkeaan tasoon, koska nämä oikeudet ovat ratkaisevan tärkeitä henkisen luomistyön kannalta. Niiden suojaaminen auttaa varmistamaan luovuuden ylläpitämisen ja kehittymisen niin tekijöiden, esittäjien, tuottajien, kuluttajien, kulttuurin, teollisuuden kuin suuren yleisön etujen mukaisesti. Tämän vuoksi henkisen omaisuuden tunnustetaan olevan erottamaton osa omaisuuden käsitettä.”

- 12 Kyseisen direktiivin johdanto-osan kymmenes perustelukappale on sanamuodoltaan seuraava:

”Voidakseen jatkaa luovaa ja taiteellista työtään tekijöiden tai esittäjien on saatava asianmukainen korvaus työnsä käyttämisestä, kuten myös tuottajien voidakseen rahoittaa tällaista työtä. Tuotteiden kuten äänitteiden, elokuvien tai multimedia-tuotteiden sekä esimerkiksi tilauspalvelujen kaltaisten palvelujen tuottamiseen vaadittavat investoinnit ovat merkittäviä. Henkistä omaisuutta koskevien oikeuksien riittävä oikeudellinen suoja on tarpeen, jotta tämän korvauksen saatavuus voidaan taata ja mahdollistaa näille investoinneille riittävä tuotto.”

- 13 Saman direktiivin johdanto-osan 15 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”[WIPO:n] piirissä joulukuussa 1996 järjestetty diplomaattikokous hyväksyi kaksi uutta sopimusta, WIPO:n tekijänoikeussopimuksen ja WIPO:n esitys- ja äänitesopimuksen, joista ensin mainittu koskee tekijöiden ja jälkimmäinen esittävien taiteilijoiden ja äänitetuottajien suojaa. Näillä sopimuksilla saatetaan tekijänoikeuden ja lähioikeuksien kansainvälistä suojaa merkittävästi ajan tasalle myös niin kutsutun digitaalisen asialistan osalta ja parannetaan keinoja torjua piratismia maailmanlaajuisesti. Yhteisö ja jäsenvaltioiden enemmistö ovat jo allekirjoittaneet nämä sopimukset ja ne ovat ryhtyneet toimenpiteisiin sopimusten ratifioimiseksi. Tämän direktiivin avulla edistetään myös eräiden uusien kansainvälisten velvoitteiden täytäntöönpanoa.”

- 14 Mainitun direktiivin johdanto-osan 23 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Tällä direktiivillä olisi edelleen yhdenmukaistettava tekijän oikeutta välittää teoksia yleisölle. Tämä oikeus tulisi ymmärtää laajasti siten, että se koskee kaikenlaista

välittämistä yleisölle, joka ei ole läsnä paikassa, josta välittäminen saa alkunsa. Tämän oikeuden olisi katettava kaikenlainen teoksen siirto ja edelleen siirto yleisölle sekä langallisesti että langattomasti, mukaan lukien yleisradiointi. Tämän oikeuden ei olisi koskettava muita toimia.”

15 Direktiivin 2001/29 johdanto-osan 27 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Pelkkä aineiston välittämisen mahdollistavien tai toteuttavien välineiden tarjoaminen ei ole tässä direktiivissä tarkoitettua välittämistä.”

16 Kyseisen direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tekijöillä on yksinoikeus sallia tai kieltää teostensa langallinen tai langaton välittäminen yleisölle, mukaan lukien teosten saattaminen yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana.

2. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yksinoikeus sallia tai kieltää langallinen tai langaton yleisön saataviin saattaminen siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada suojattu aineisto saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana, on:

a) esittäjillä esitystensä tallenteiden osalta;

b) äänitetuottajilla äänitteidensä osalta;

- c) elokuvien ensimmäisten tallenteiden tuottajilla elokuviensa alkuperäiskappaleiden ja niiden kopioiden osalta; ja
- d) yleisradio-organisaatioilla lähetyksensä tallenteiden osalta riippumatta siitä, onko kyseessä lähetyksen langallinen vai langaton siirto, tai siirto kaapelin tai satelliitin välityksellä.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa mainitut oikeudet eivät sammu tässä artiklassa säädetyllä tavalla tapahtuvan yleisölle välittämisen tai yleisön saataviin saattamisen yhteydessä.”

Kansallinen lainsäädäntö

- ¹⁷ Teollis- ja tekijänoikeuksista annetun lain koottu teksti (ley de propiedad intelectual, jäljempänä LPI), jossa annetaan, täsmennetään ja yhdenmukaistetaan kyseisellä alalla voimassa olevat lainsäännökset, hyväksyttiin 12.4.1996 annetulla kuninkaan asetuksella (decreto legislativo) nro 1/1996 (BOE nro 97, 22.4.1996).

- ¹⁸ LPI:n 17 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Tekijällä on yksinomainen oikeus käyttää teostaan millä tavalla hyvänsä ja erityisesti oikeudet teoksensa kopiointiin, levittämiseen, julkiseen esittämiseen ja muuttamiseen, eikä näitä oikeuksia voida käyttää ilman hänen lupaansa lukuun ottamatta tässä laissa säädettyjä tapauksia.”

19 LPI:n 20 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Yleisölle välittämällä tarkoitetaan kaikkia toimenpiteitä, joiden avulla useat henkilöt voivat tutusta teokseen ilman, että jokaiselle heistä jaetaan ensin siitä kappale.

Yleisölle välittämistä ei ole välittäminen, joka tapahtuu puhtaasti yksityisessä kodissa, joka ei kuulu tai ole kytkettynä minkäänlaiseen jakeluverkkoon.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

20 SGAE on Espanjassa immateriaalioikeuksia hallinnoiva yhteisö.

21 SGAE on katsonut, että televisiovastaanottimien ja tunnelmamusiikkia soittavien laitteiden käytössä Rafaelin omistamassa hotellissa kesäkuun 2002 ja maaliskuun 2003 välisenä ajanjaksona on ollut kyse sen hallinnoimaan ohjelmistoon kuuluvien teosten välittämisestä yleisölle. Koska SGAE on katsonut, että kyseisillä toimilla on loukattu sille kuuluviin teoksiin liittyviä immateriaalioikeuksia, se on esittänyt Rafaelia vastaan vahingonkorvausvaatimuksen Juzgado de Primera Instancia n° 28 de Barcelonassa (Barcelonan ensimmäisenä oikeusasteena asiaa käsittelevä tuomioistuim nro 28).

- 22 Tämä tuomioistuin hylkäsi vaatimuksen osittain 6.6.2003 antamallaan päätöksellä. Se katsoi nimittäin, että televisiovastaanottimien käytössä hotellihuoneissa ei ollut kyse SGAE:n hallinnoimien teosten välittämisestä yleisölle. Kyseinen tuomioistuin katsoi sitä vastoin, että kun otettiin huomioon se yleisesti tunnettu seikka, että hotellien yleiset tilat on varustettu televisiovastaanottimilla ja niissä soitetaan tunnelmamusikkia viihtyisyyden luomiseksi, SGAE:n vaatimus oli perusteltu.
- 23 SGAE ja Rafael valittivat kumpikin tuomiosta Audiencia Provincial de Barcelonaan, joka on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko televisiovastaanottimien, joihin lähetetään edelleen kaapelin välityksellä satelliitin kautta tai maitse vastaanotettuja televisiosignaaleja, sijoittaminen hotellihuoneisiin sellaista yleisölle välittämistä, jota koskee [direktiivin 2001/29] 3 artiklassa tarkoitettu tekijänoikeuksien suojaa koskevien kansallisten lainsäädäntöjen yhdenmukaistaminen?
- 2) Onko [direktiivissä 2001/29] säädetyn tekijänoikeuksien suojan vastaista se, että hotellihuoneen katsotaan olevan puhtaasti yksityinen tila, ja näin ollen se, että välittämistä, joka tapahtuu televisiovastaanottimien avulla lähettämällä niihin edelleen hotellin aikaisemmin vastaanottamia televisiosignaaleja, ei pidetä yleisölle välittämisenä?
- 3) Kun on kyse [direktiivissä 2001/29] säädetystä tekijänoikeuksien suojaamisesta yleisölle välittämiseen nähden, voidaanko hotellihuoneeseen sijoitetun televisiovastaanottimen avulla tapahtuvaa välittämistä pitää yleisölle välittämisenä, koska teokseen tutustuva yleisö on vaihtuvaa?”

Suullisen käsittelyn uudellaan aloittamista koskeva pyyntö

- 24 Rafael pyysi 12.9.2006 yhteisöjen tuomioistuimeen saapuneessa kirjeessään yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 61 artiklan nojalla, että suullinen käsittely aloitetaan uudelleen.
- 25 Tätä pyyntöä perustellaan julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen väitetyllä epäjohdonmukaisuudella. Rafael väittää, että kielteinen vastaus, johon ratkaisuehdotuksessa päädytään ensimmäisen kysymyksen osalta, edellyttää väistämättä, että myös toiseen ja kolmanteen kysymykseen vastataan kieltävästi, kun taas julkisasiamies kehottaa vastaamaan näihin viimeksi mainittuihin kysymyksiin myöntävästi.
- 26 Tältä osin on ensinnäkin muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön ja yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen mukaan asianosaisilla ei ole mahdollisuutta esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen (ks. mm. asia C-259/04, Emanuel, tuomio 30.3.2006, Kok. 2006, s. I-3089, 15 kohta).
- 27 Yhteisöjen tuomioistuin voi kyllä omasta aloitteestaan tai julkisasiamiehen ehdotuksesta tai myös asianosaisten pyynnöstä määrätä työjärjestyksensä 61 artiklan mukaisesti suullisen käsittelyn aloitettavaksi uudelleen, jos se katsoo, että sillä ei ole riittävästi tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisen väitteen perusteella, josta asianosaiset eivät ole saaneet tilaisuutta lausua (ks. mm. asia C-209/01, Schilling ja Fleck-Schilling, tuomio 13.11.2003, Kok. 2003, s. I-13389, 19 kohta ja asia C-30/02, Recheio – Cash & Carry, tuomio 17.6.2004, Kok. 2004, s. I-6051, 12 kohta).
- 28 Tässä tapauksessa yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin katsoo, että sillä on käytettävissään kaikki tarpeelliset tiedot asian ratkaisemiseksi.

29 Näin ollen suullista käsittelyä ei ole syytä määrätä aloitettavaksi uudelleen.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Alustavat toteamukset

30 Aivan aluksi on syytä todeta, että, toisin kuin Rafael väittää, pääasiassa kyseessä oleva tilanne ei kuulu tiettyjen satelliitin välityksellä tapahtuvaan yleisradiointiin ja kaapeleitse tapahtuvaan edelleen lähettämiseen sovellettavien tekijänoikeutta sekä lähioikeuksia koskevien sääntöjen yhteensovittamisesta 27.9.1993 annetun neuvoston direktiivin 93/83/ETY (EYVL L 248, s. 15) soveltamisalaan vaan direktiivin 2001/29 soveltamisalaan. Tätä viimeksi mainittua direktiiviä nimittäin sovelletaan kaikkeen suojattujen teosten välittämiseen yleisölle, kun taas direktiivissä 93/83 säädetään ainoastaan yhdenmukaistamisen vähimmäissäännöistä tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevan suojan tiettyjen piirteiden osalta silloin, kun muista jäsenvaltioista peräisin olevia lähetyksiä välitetään yleisölle satelliitin tai kaapelin välityksellä. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo katsonut, direktiivistä 2001/29 poiketen kyseiset yhdenmukaistamista koskevat vähimmäissäännöt eivät tarjoa sellaisia perusteita, joiden nojalla voitaisiin antaa vastaus näissä ennakkoratkaisukysymyksissä tarkoitettua tilannetta vastaavaan tilanteeseen (ks. vastaavasti asia C-293/98, Egeda, tuomio 3.2.2000, Kok. 2000, s. I-629, 25 ja 26 kohta).

31 Toiseksi on syytä muistuttaa, että sekä yhteisön oikeuden yhtenäisen soveltamisen periaate että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät, että yhteisön oikeuden direktiivin 2001/29 säännösten kaltaisten säännösten sanamuotoa, joka ei sisällä mitään nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen säännöksen sisällön ja soveltamisalan määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko yhteisössä itsenäisesti ja yhtenäisesti (ks. erityisesti asia C-357/98, Yiadom, tuomio 9.11.2000, Kok. 2000, s. I-9265, 26 kohta ja asia C-245/00, SENA, tuomio 6.2.2003, Kok. 2003, s. I-1251, 23 kohta). Tästä seuraa, että Itävallan hallitus ei voi tehokkaasti väittää, että jäsenvaltioiden tehtävänä on määritellä se ”yleisön” käsite, johon direktiivissä 2001/29 sitä määrittelemättä viitataan.

Ensimmäinen ja kolmas kysymys

- 32 Ensimmäisellä ja kolmannella kysymyksellä, joita on syytä tarkastella yhdessä, ennakkoratkaisupyyntöön esittänyt tuomioistuin tiedustelee, onko signaalien lähettäminen televisiovastaanottimien avulla edelleen majoitusliikkeen huoneisiin majoittuneille asiakkaille direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yleisölle välittämistä ja onko televisiovastaanottimien sijoittaminen tällaisen majoitusliikkeen huoneisiin jo sellaisenaan tällaista välittämistä.
- 33 Tältä osin on todettava, että mainitussa direktiivissä itsessään ei täsmennetä sitä, miten ”yleisölle välittäminen” on ymmärrettävä.
- 34 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön oikeuden säännöksen tai määräyksen tulkitsemisessa on otettava huomioon paitsi sen sanamuoto myös asiayhteys ja sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännös tai määräys on (ks. erityisesti asia C-156/98, Saksa v. komissio, tuomio 19.9.2000, Kok. 2000, s. I-6857, 50 kohta ja asia C-53/05, komissio v. Portugali, tuomio 6.7.2006, Kok. 2006, s. I-6215, 20 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).
- 35 Lisäksi yhteisön oikeuden säännöksiä ja määräyksiä on tulkittava niin pitkälti kuin mahdollista kansainvälisen oikeuden mukaisesti erityisesti silloin, kun yhteisön oikeussääntöjen tarkoituksena on nimenomaan panna täytäntöön yhteisön tekemä kansainvälinen sopimus (ks. erityisesti asia C-341/95, Bettati, tuomio 14.7.1998, Kok. 1998, s. I-4355, 20 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 36 Direktiivin 2001/29 johdanto-osan 23 perustelukappaleesta ilmenee, että ”yleisölle välittämisen” käsite on ymmärrettävä laajasti. Tällainen tulkinta osoittautuu lisäksi välttämättömäksi mainitun direktiivin sen päätavoitteen saavuttamiseksi, joka, kuten

käy ilmi direktiivin johdanto-osan yhdeksänneestä ja kymmenenneestä perustelukappaleesta, on suojan korkean tason perustaminen muun muassa tekijöille, mikä mahdollistaa sen, että nämä saavat teostensa käytöstä asianmukaisen korvauksen erityisesti silloin, kun teoksia välitetään yleisölle.

- 37 Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että kyseisen käsitteen yhteydessä ilmaisu ”yleisö” tarkoittaa rajoittamatonta määrää potentiaalisia televisionkatselijoita (asia C-89/04, Mediakabel, tuomio 2.6.2005, Kok. 2005, s. I-4891, 30 kohta ja asia C-192/04, Lagardère Active Broadcast, tuomio 14.7.2005, Kok. 2005, s. I-7199, 31 kohta).
- 38 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa asiayhteydessä kokonaisvaltainen lähestymistapa edellyttää yhtäältä, ettei pelkästään oteta huomioon niitä nimenomaisesti ennakkoratkaisupyyntöissä tarkoitettuja asiakkaita, jotka majoittuvat majoitusliikkeen huoneissa, vaan että otetaan myös huomioon mainitun majoitusliikkeen muissa tiloissa olevat asiakkaat, joiden ulottuvilla on sinne sijoitettu televisioas-
taanotin. Toisaalta on otettava huomioon se seikka, että tavallisesti tällaisen majoitusliikkeen asiakkaat vaihtuvat nopeasti. Kyseessä on yleensä varsin huomattava määrä henkilöitä, joten heitä on pidettävä yleisönä, kun otetaan huomioon direktiivin 2001/29 päätavoite, sellaisena kuin se on palautettu mieleen tämän tuomion 36 kohdassa.
- 39 Lisäksi, kun otetaan huomioon ne kumulatiiviset vaikutukset, joita teosten saattamisella potentiaalisten televisionkatsojien saataville on, tällä toiminnalla voi tällaisessa yhteydessä olla huomattava merkitys. Sen vuoksi merkitystä ei juurikaan ole sillä, että ainoat välittämisen kohteena olevat henkilöt ovat hotellihuoneissa majoittuvia asiakkaita ja että kullakin heistä on erikseen majoitusliikkeelle itselleen ainoastaan rajallinen taloudellinen merkitys.
- 40 On myös syytä todeta, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa tapahtuvaa välittämistä voidaan Bernin yleissopimuksen 11 bis artiklan 1 kappaleen ii kohdan mukaan pitää sellaisena välittämisenä, jonka toteuttaa sellainen uudel-

leenlähetyistä harjoittava organisaatio, joka on muu kuin alkuperäinen organisaatio. Siten tällainen lähettäminen tapahtuu eri yleisölle kuin sille, josta on kyse teoksen alkuperäisessä välittämässä, toisin sanoen uudelle yleisölle.

41 Nimittäin kuten Bernin yleissopimusta koskevassa ohjekirjassa, joka on WIPO:n laatima, ilman pakottavaa oikeusvoimaa oleva tulkintaa koskeva asiakirja, joka kuitenkin auttaa mainitun yleissopimuksen tulkinnassa, on selitetty, tekijä, joka antaa luvan teoksensa yleisradioinnille, ottaa huomioon vain välittömät käyttäjät, toisin sanoen vastaanottimien haltijat, jotka yksittäin taikka yksityis- tai perhepiirissä ottavat lähetykset vastaan. Kyseisessä oppaassa todetaan, että kun lähetys vastaanotetaan suurempaa yleisöä varten, toisinaan voiton tavoittelemiseksi, uusi vastaanottajaryhmä voi kuulla tai nähdä teoksen, eikä ohjelman välittäminen kaiuttimella tai muulla samankaltaisella laitteella ole enää pelkkää ohjelman vastaanottamista vaan erillinen toimi, jolla lähetetty teos välitetään uudelle yleisölle. Kuten mainitussa oppaassa täsmennetään, tekijällä on yksinoikeus tällaisen yleisen vastaanottamisen hyväksymiseen.

42 Majoitusliikkeen asiakaskunta muodostaa tällaisen uuden yleisön. Yleisradioidun teoksen lähettämässä edelleen tälle asiakaskunnalle televisiovastaanottimien avulla ei nimittäin ole kyse pelkästä teknisestä tavasta taata tai parantaa alkuperäisen lähetyksen vastaanotettavuutta sen peittoalueella. Päinvastoin, hotelli on organisaatio, joka täysin tietoisena menettelynsä seurauksista pyrkii toiminnallaan saattamaan suojatun teoksen asiakkaidensa saataville. Ilman tätä väliintuloa nämä asiakkaat, jotka ovat kaikki mainitun alueen sisäpuolella, eivät nimittäin lähtökohtaisesti voisi nauttia lähetetystä teoksesta.

43 Toiseksi direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdasta ja WIPO:n tekijänoikeussopimuksen 8 artiklasta seuraa, että yleisölle välittämiseen riittää se, että teos saatetaan yleisön saataviin siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saataviinsa. Näin ollen tältä osin ei ole ratkaisevaa, toisin kuin Rafael ja Irlanti väittävät, että asiakkailla, jotka eivät ole avanneet televisiovastaanotinta, ei tosiasiallisesti ole mahdollisuutta saada teoksia saatavilleen.

- 44 Lisäksi yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyistä asiakirjoista käy ilmi, että toimintaa, jossa majoitusliike järjestää asiakkailleen mahdollisuuden saada yleisradioitu teos saatavilleen, on pidettävä sellaisena lisäpalvelujen tarjoamisena, jonka tavoitteena on tietyn hyödyn saaminen tästä toiminnasta. Ei nimittäin voida vakavasti ottaen kiistää sitä, että kyseisen palvelun tarjoaminen vaikuttaa hotellin luokitukseen ja siten huoneiden hintaan. Näin ollen, vaikka katsottaisiinkin, kuten Euroopan yhteisöjen komissio esittää, että voiton tavoitteluun liittyvä päämäärä ei ole välttämätön yleisölle välittämistä koskeva edellytys, joka tapauksessa on selvää, että teosten välittämisessä on pääasiassa kyseessä olevan kaltaisissa olosuhteissa kyse voiton tavoittelusta.
- 45 Sen kysymyksen osalta, joka koskee sitä, onko televisiovastaanottimien sijoittamisessa majoitusliikkeen huoneisiin sellaisenaan kyse direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta yleisölle välittämisestä, on syytä korostaa, että kyseisen direktiivin johdanto-osan 27 perustelukappaleessa todetaan yhdenmukaisesti WIPOn tekijänoikeussopimuksen 8 artiklan kanssa, että ”pelkkä aineiston välittämisen mahdollistavien tai toteuttavien välineiden tarjoaminen ei ole [mainitussa] direktiivissä tarkoitettua välittämistä”.
- 46 Vaikka pelkässä fyysisten laitteiden toimittamisessa, joka edellyttää hotellin ohella yleensä televisiovastaanottimien myyntiin tai vuokraukseen erikoistuneita yrityksiä, ei sellaisenaan ole kyse direktiivissä 2001/29 tarkoitettusta välittämisestä, tällä sijoittamisella voidaan siitä huolimatta teknisesti tehdä mahdolliseksi se, että yleisö saa yleisradioituja teoksia saatavilleen. Näin ollen, jos hotelli näin sijoitettujen televisiovastaanottimien avulla lähettää signaaleja edelleen kyseisen majoitusliikkeen huoneisiin majoittuneille asiakkaille, kyse on yleisölle välittämisestä eikä ole tarpeen selvittää, mikä on käytetty signaalin lähetystekniikka.
- 47 Näin ollen ensimmäiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava, että vaikka pelkässä fyysisten laitteiden toimittamisessa ei sellaisenaan ole kyse direktiivissä

2001/29 tarkoitetusta välittämisestä, majoitusliikkeen televisiovastaanottimien avulla suorittamassa signaalien lähettämisessä edelleen kyseisen majoitusliikkeen huoneisiin majoittuneille asiakkaille on, käytetystä signaalin lähetystekniikasta riippumatta, kyse tämän direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta yleisölle välittämisestä.

Toinen kysymys

48 Toisella kysymyksellään ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyy, estääkö majoitusliikkeen huoneiden yksityinen luonne sen, että näissä tiloissa televisiovastaanottimien välityksellä tapahtuvassa teoksen välittämisessä olisi kyse direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta yleisölle välittämisestä.

49 Tältä osin Irlanti väittää, että teosten välittämiseen ja saataville saattamiseen liittyvät toimet, jotka toteutetaan majoitusliikkeen huoneissa yksityisesti, on erotettava vastaavista toimista, jotka toteutetaan kyseisen majoitusliikkeen yleisissä tiloissa. Tätä väitettä ei kuitenkaan voida hyväksyä.

50 Sekä direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdan sanamuodosta että sen tarkoituksesta samoin kuin WIPOn tekijänoikeussopimuksen 8 artiklasta – kummassakin näistä edellytetään tekijän lupaa toimille, joilla teos saatetaan yleisön saataville, mutta ei teoksen uudelleenlähetykseen julkisessa tai yleisölle avoimessa paikassa – nimittäin ilmenee, että välittämispaikan yksityisyyttä tai julkisuutta koskevalla arviointiperusteella ei ole merkitystä.

- 51 Lisäksi direktiivin 2001/29 kyseisten säännösten ja WIPO:n tekijänoikeussopimuksen kyseisten määräysten mukaan oikeus yleisölle välittämiseen käsittää teosten saattamisen yleisön saataville siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teokset saatavilleen itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana. Mainittu oikeus yleisön saataville saattamiseen ja näin ollen yleisölle välittämiseen olisi selvästi sisällöltään merkityksetön, mikäli se ei koskisi myös yksityisissä paikoissa tapahtuvaa välittämistä.
- 52 Irlanti vetoaa majoitusliikkeen huoneiden yksityistä luonnetta koskevan väitteen tueksi myös Roomassa 4.11.1950 allekirjoitettuun, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehtyyn yleissopimukseen ja erityisesti sen 8 artiklaan, jonka nojalla kielletään kaikki yksityis- ja perhe-elämään kohdistuvat julkisen vallan omavaltaiset tai suhteettoman pitkälle menevät toimenpiteet. Tätä väitettä ei kuitenkaan voida hyväksyä.
- 53 Tältä osin on todettava, että Irlanti ei täsmennä sitä, kuka pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa asiayhteydessä olisi tällaisen omavaltaisen tai suhteettoman pitkälle menevän toimenpiteen kohde. On vaikeasti ajateltavissa, että Irlanti tarkoittaisi asiakkaita, jotka hyötyvät vastaanottamistaan signaaleista ja joille ei aiheudu minkäänlaista korvausvelvollisuutta tekijöille. Kyseessä ei myöskään selvästi voi olla majoitusliike, sillä vaikka on katsottava, että kyseinen liike on velvollinen maksamaan mainittua korvausta, se ei kuitenkaan voi väittää olevansa ihmis-oikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 8 artiklan vastaisen toiminnan kohde, koska huoneita ei voida pitää yksityiselämän piiriin kuuluvina, kun ne kerran on annettu sen asiakkaiden käyttöön.
- 54 Kun otetaan huomioon kaikki edellä olevat seikat, toiseen kysymykseen on vastattava, että majoitusliikkeen huoneiden yksityinen luonne ei estä sitä, että näissä tiloissa televisiovastaanottimien välityksellä tapahtuvassa teoksen välittämisessä on kyse direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta yleisölle välittämisestä.

Oikeudenkäyntikulut

55 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Vaikka pelkässä fyysisten laitteiden toimittamisessa ei sellaisenaan ole kyse tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/29/EY tarkoitetusta välittämisestä, majoitusliikkeen televisiovastaanottimien avulla suorittamassa signaalien lähettämässä kyseisen majoitusliikkeen huoneisiin majoittuneille asiakkaille on edelleen käytetystä signaalin lähetystekniikasta riippumatta kyse tämän direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta yleisölle välittämisestä.
- 2) Majoitusliikkeen huoneiden yksityinen luonne ei estä sitä, että näissä tiloissa televisiovastaanottimien välityksellä tapahtuvassa teoksen välittämisessä on kyse direktiivin 2001/29 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta yleisölle välittämisestä.

Allekirjoitukset